

LAKIALOITE 18/2013 vp

Laki vakuutusopimuslain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lakialoitteessa ehdotetaan vakuutusopimuslain muuttamista siten, että kotivakuutus asetetaan välttämättömyyspalveluksi ja että käteismaksuehtoedellytys sallitaan sopimuskauden alkamisen lisäksi myös sopimusta jatkettaessa. Näin ollen vakuutusyhtiöt eivät voisi evätä kotivakuutusta hakijan maksuhäiriömerkinnän pe-

rusteella, kuten tällä hetkellä usein tapahtuu. Palveluvelvoite varmistaisi hakijoiden tasa-arvoisen kohtelun ja parantaisi luottohäiriömerkinnän omaavan ihmisen asemaa vuokra-asuntoa haettaessa; käteismaksuehdon uusittavuus turvaisi puolestaan vakuutusyhtiöiden riskit.

PERUSTELUT

Vakuutusopimuslakia muutettiin viimeksi vuonna 2010. Tavoitteena oli muun muassa parantaa maksuhäiriömerkinnän omaavien kuluttajien asemaa kotivakuutusta haettaessa. Uusittu laki jätti kuitenkin vakuutusyhtiöille varsin paljon harkintavaltaa, minkä seurauksena lainmuutos ei ole onnistunut turvaamaan kotivakuutuksen saatavuutta.

Lainmuutosta valmistellut työryhmä katsoi, että vakuutuksen hakijan asema voidaan turvata velvoittamalla vakuutusyhtiötä perustelemaan päätöksensä, mikäli se hylkää vakuutushakemuksen tai irtisanoo sen. Lakiin on lisäksi kirjattu, että irtisanomisperusteen tulee olla lain ja hyvän vakuutustavan mukainen. Syntyneissä tulkintaerimielisyyksissä vakuutuslautakunta on kuitenkin linjannut, että vakuutusyhtiöllä on edelleen oikeus kieltäytyä vakuutuksen myöntä-

misestä vakavien maksuhäiriömerkintöjen perusteella. Kielteinen päätös voidaan tehdä, jos voidaan objektiivisesti arvioida, että asiakas mitä ilmeisimmin laiminlyö vakuutusmaksunsa.

Lieviksi luokitelluissa maksuhäiriötilanteissa vakuutus voidaan myöntää nk. käteismaksuehdolla tai normaalein ehdoin. Kuluttaja-asiamiehen tekemien selvitysten mukaan ennakkomaksuvaihtoehtoon suhtaudutaan kuitenkin vahinkovakuutusyhtiöissä nihkeästi. Vakuutusta ei tahdo saada, vaikka asiakkaalla olisi valmius maksaa ennakkomaksu tai hänellä olisi sosiaalitoimen myöntämä maksusitoumus vakuutusmaksujen varalle.

Finanssialan Keskusliiton mukaan ennakkomaksua ei ole mahdollista periä jatkuvan vakuutuksen uudistamistilanteessa, koska se vaatisi järjestelmistä poikkeavaa manuaalisuutta. Kysei-

nen tulkinta on johtanut siihen, että vakuutusyhtiöillä ei ole paineita parantaa palvelujärjestelmään taikka muuttaa sopimusehtojaan sellaisiksi, että myös luottohäiriömerkinnän omaavalle hakijalle voitaisiin vakuutuspalveluja tarjota.

Myöskään vakuutuslautakunnan nykytulkinnan mukaan laki ei tunne mahdollisuutta ulottaa käteismaksuehtoa ensimmäistä vakuuskautta pidemmälle, eikä vakuutusyhtiöllä näin ollen olisi mahdollisuutta vaatia uutta käteismaksua vakuutuskauden jatkuessa. Siksi laissa tulisikin erikseen mainita, että käteismaksuehto voidaan edellyttää sekä sopimusta tehtäessä että uusittaessa vakuutuskauden vaihtuessa.

Kuluttaja-asiamiehen kanta on, että kotivakuutus tulisi säätää sähkö-, puhelin- ja pankkipalveluihin rinnastettavaksi välttämättömyyspalveluksi. Nykyinen vakuutuslakia vaikeuttaa jo valmiiksi heikossa asemassa olevien henkilöiden mahdollisuuksia löytää vuokra-asuntoa tai suojata omaisuuttaan vahingolta.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

vakuutusopimuslain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vakuutusopimuslain (543/1994) 10 §:n otsikko ja *lisätään* 10 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

10 §

Perusteet henkilö- ja kotivakuutuksen myöntämiselle

Vakuutusyhtiö saa kieltäytyä kotivakuutuksen myöntämisestä vain, jos kieltäytymiselle on painava peruste. Vakuutusyhtiö voi vaatia kulut-

tajalta kotivakuutusta koskevasta sopimuksesta ennakkomaksun sopimusta tehtäessä ja uusittaessa, jos siihen on ennakoitavissa olevasta maksukyvyttömyydestä tai muusta siihen verrattavasta seikasta johtuva erityinen syy.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Helsingissä 24 päivänä huhtikuuta 2013

Anna Kontula /vas